

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVII. évfolyam, 18. szám, 2014

Megjelenik kéthetente
2014. szeptember 24.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Keményné Horváth Zsuzsanna
horvath.zsuzsanna@aki.hov.hu
Elek Réka
elek.reka@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	4
A gabonafélék termelői ára.....	5
A gabonafélék jegyzése.....	6
Nemzetközi piaci információk.....	10
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	12
Nemzetközi piaci információk.....	18
CUKORPIACI JELENTÉS.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	20

ÖSSZEFOGLALÓ

Az új rekord termésről szóló hírek hatására a búza fronthavi jegyzése 175 USD/tonnáig süllyedt a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) 2014. szeptember 19-én, amire 2010 júniusa óta nem volt példa. Az Európában meghatározó szereppel bíró párizsi árutőzsdén (*MATIF*) ugyanekkor 154 euró/tonnáig ereszkedett a termény legközelebbi lejáratra szóló jegyzése.

Az AKI PÁIR adatai szerint az étkezési búza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 48-50, a takarmánybúzáé 41-43 ezer forint/tonna között mozgott szeptemberben.

Az északi féltekén megkezdődött a kukorica betakarítása, és az új termés nyomására szeptemberben az öt évvel ezelőtti szintre gyengült a termény fronthavi jegyzése a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*), 130-135 USD/tonna között oldalazott. A biztató uniós terméskilátások miatt Párizsban (*MATIF*) négy és fél éves negatív rekordot döntött a kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése, 137 euró/tonnáig csökkent szeptember 19-én.

Az AKI PÁIR adatai szerint az ótermésű takarmánykukoricát 45-47 ezer forint/tonna körüli termelői áron vásárolták szeptemberben, az új termés ennél alacsonyabb áron léphet a piacra.

Az *Oil World* várakozásai szerint a repcemag és a *canola* együttes, globális kibocsátása kissé elmaradhat ugyan a 2014/2015. gazdasági évben az egy évvel korábitól, a 68,7 millió tonna termés a szokatlanul nagy nyitókészlettel kiegészülve 76,3 millió tonna kínálatot jelent, ami bőven biztosítja az olajütők 66,2 millió tonnára növekvő igényét.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag fronthavi jegyzése az új termés piacra lépése után 40 euró/tonnával esett június és augusztus között, azóta 320-330 euró/tonna sávban oldalazik.

A magyarországi fizikai piacon augusztus óta a tavalyinál 10 százalékkal olcsóbban vásárolták a repcemagot, az áfa és szállítási költség nélküli termelői ár 95-98 ezer forint/tonna között stabilizálódott az AKI PÁIR adatai szerint.

A globális cukorpiacon a magas készlet szint a rosszabb dél-amerikai és kínai terméskilátások ellenére nyomás alatt tartja az árakat. A raktározott termésmennyiség a következő években az emelkedő fogyasztás miatt várhatóan apadni fog, ami elmozdíthatja a cukorárakat jelenlegi mélypontjukról.

Elkezdődött a 121. cukorkampány a Magyar Cukor Zrt. kaposvári gyárában.

A cukorfogyasztás emelkedése miatt a globális készlet és a felhasználás aránya 44 százalékra eshet vissza a 2014/2015. gazdasági évben, 5 év után először csökkenhet a mutató.

GABONAPIACI JELENTÉS

Az USA agrárminisztériuma (*USDA*) szeptember elején tette közzé a gabonafélék 2014/2015. gazdasági évre vonatkozó legfrissebb piaci várakozásait. Az északi féltekén már jórészt lezárult a búza aratása, de a déli féltekén még csak most kezdődik. Ausztrália, Argentína és Brazília együttesen 44 millió tonnát takaríthatnak be a folyó évi szezonban, ami a világtermelés 6 százaléka. A dél-amerikai országokban az egy évvel korábbinál több, Ausztráliában viszont kevesebb kenyérgabonára van kilátás. Noha az Egyesült Államok búzatermését továbbra is 55,2 millió tonnára jelzik, a globális kibocsátást 720 millió tonnára felfelé korrigálták, ami mindenkor rekordnak számít. Az előrejelzések hatására a búza front-havi jegyzése 175 USD/tonnáig süllyedt a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) 2014. szeptember 19-én, amire 2010 júniusa óta nem volt példa. Az Európában meghatározó szereppel bíró párizsi árutőzsdén (*MATIF*) ugyanekkor 154 euró/tonnáig ereszkedett a termény legközelebbi lejáratra szóló jegyzése. A szakértők az előző havihoz képest a legnagyobb búzatermelőnek számító Európai Unió (+3 millió tonna), valamint Ukrajna (+2 millió tonna) termését módosították. A búza világpiacon és európai jegyzésének gyengülése ellenére Magyarországon a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában 50 ezer forint/tonna körül stabilizálódott a malmi búza különböző lejáratokra szóló jegyzése szeptember második és harmadik hetében. A takarmánybúza decemberi tőzsdei jegyzése 40, a 2015. márciusi 42,3 ezer forint/tonna szinten állapodott meg ugyanekkor. Az AKI PÁIR adatai szerint az étkezési búza áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 48-50, a takarmánybúzáé 41-43 ezer forint/tonna között mozgott szeptemberben.

Az *USDA* friss prognózisa szerint kukoricából is új rekordra van kilátás, az elemzők ugyanis a 2014/2015.

évi globális kibocsátást közel 988 millió tonnára jelzik, ami az előző becslést 1, az egy évvel korábbi termést 19 millió tonnával múlná felül. Jóllehet Kínában (-5 millió tonna), Argentínában (-3 millió tonna) és Ukrajnában (-1 millió tonna) a korábban prognosztizálnál kevesebb tengerit takaríthatnak be, az EU várható termését 1,3 milliósval, az USA-ét csaknem 10 millió tonnával felfelé korrigálták. Az északi féltekén megkezdődött a kukorica betakarítása, és az új termés nyomására szeptemberben az öt évvel ezelőtti szintre gyengült a termény front-havi jegyzése a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*), 130-135 USD/tonna között oldalazott. A biztató uniós terméskilátások miatt Párizsban (*MATIF*) négy és fél éves negatív rekordot döntött a kukorica legközelebbi lejáratra szóló jegyzése, amely 137 euró/tonnáig csökkent szeptember 19-én. Magyarországon is bőséges termés ígérkezik, akár 9 millió tonnát meghaladó mennyiségű mag kerülhet a tárolókba az idén. Az AKI PÁIR adatai szerint az ótermésű takarmánykukoricát 45-47 ezer forint/tonna körüli termelői áron vásárolták szeptemberben, az új termés ennél alacsonyabb áron léphet a piacra. Kiindulva abból, hogy a termény novemberi és decemberi szállításra vonatkozó tőzsdei jegyzése 36-37 ezer forint/tonna körül mozgott szeptember közepén, a termelői ár 20 százalékos esése várható az év végéig.

Ismét jegyzik a takarmányárpat a BÉT-en. A termény decemberi lejáratára 42 ezer forint/tonna szinten került bevezetésre 2014. szeptember 8-án, és szeptember 19-ig 40 ezer forint/tonnára esett. Az AKI PÁIR adatai szerint az őszi árpa áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 40 ezer forint/tonna körül mozgott szeptemberben, és – figyelembe véve a tőzsdei trendet – az ár mérséklődése várható az év végéig.

Agrárpolitikai Hírek

- A kukorica, a napraforgó és a szója a szokottnál magasabb nedvesség-tartalommal és később kerül az idén a szárítókba, így kétséges, hogy december elsejéig – ameddig az igényelt gázmennyiség kedvezményes áron felhasználható – elvégezhető-e a szárítás. Ezért a szaktárca kérte a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatalt, hogy a kedvezményes kvóta felhasználására szabott határidőt 2015. január 31-re módosítsa.

- A kijevi parlament keddi plenáris ülésén ratifikálta Ukrajna EU-társulási megállapodását. Az elfogadott dokumentumban Ukrajna kötelezi magát az emberi jogok tiszteletben tartására, a szabad piacgazdaság megteremtésére és az Európával való szoros együttműködésre. Az egységes szabadkereskedelmi övezet azonban – az EU, Oroszország és Ukrajna közötti múlt heti tárgyalások eredményeként – 2015 végéig nem jön létre.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2014. 36. hét	2014. 37. hét	2014. 37. hét/ 2014. 36. hét (százalék)
Étkezési búza	tonna	10 790	7 297	8 916	41 658	27 003	65
	HUF/tonna	48 910	47 257	48 261	50 111	48 249	96
Takarmány- búza	tonna	2 454	4 599	...	5 139	7 153	139
	HUF/tonna	41 485	41 931	...	43 207	41 723	97
Takarmány- kukorica	tonna	...	493	...	2 349	1 202	51
	HUF/tonna	...	47 039	...	45 487	46 732	103
Takarmányárpa	tonna	2 190	...	-	3 231	2 214	69
	HUF/tonna	39 427	...	-	40 762	39 396	97

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

... = Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

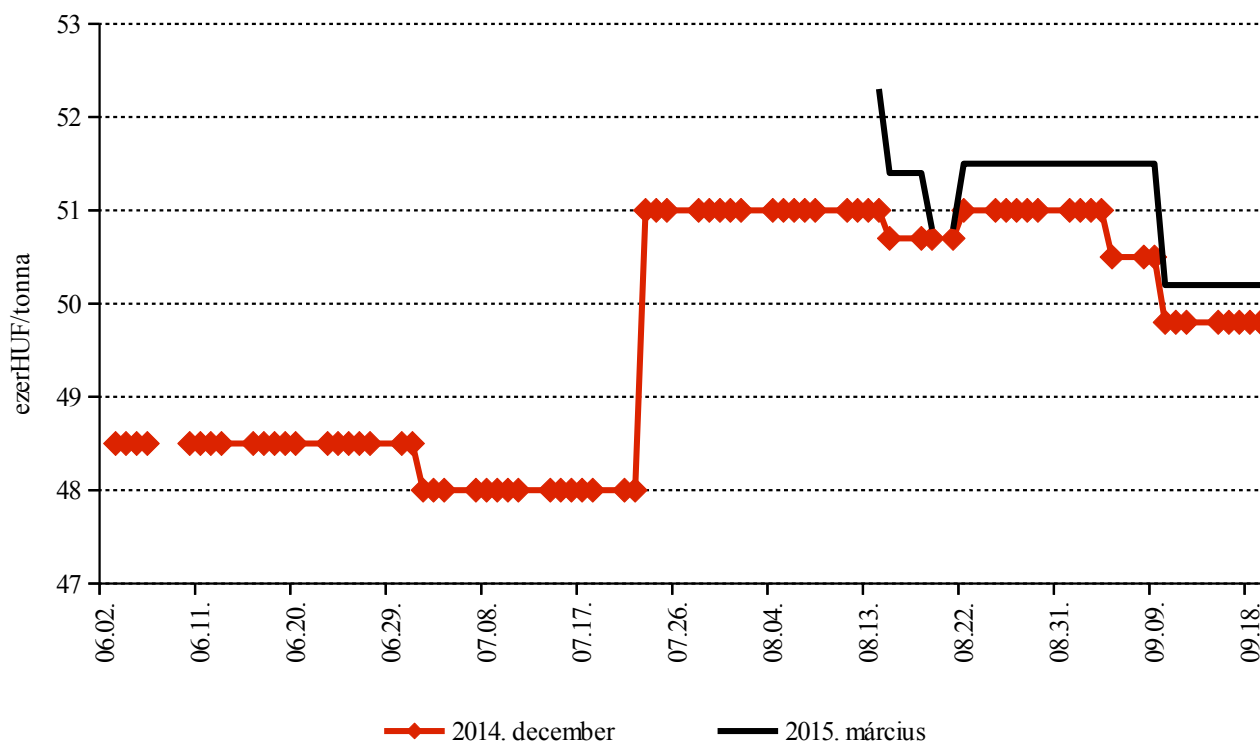
2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2013. 37. hét	2014. 36. hét	2014. 37. hét	2014. 37. hét/ 2013. 37. hét (százalék)	2014. 37. hét/ 2014. 36. hét (százalék)
Étkezési búza	tonna	32 343	41 658	27 003	83	65
	HUF/tonna	43 652	50 111	48 249	111	96
Takarmány- búza	tonna	9 230	5 139	7 153	78	139
	HUF/tonna	43 093	43 207	41 723	97	97
Takarmány- kukorica	tonna	7 259	2 349	1 202	17	51
	HUF/tonna	44 669	45 487	46 732	105	103
Takarmányárpa	tonna	131	3 231	2 214	1 693	69
	HUF/tonna	44 520	40 762	39 396	88	97

Forrás: AKI PÁIR

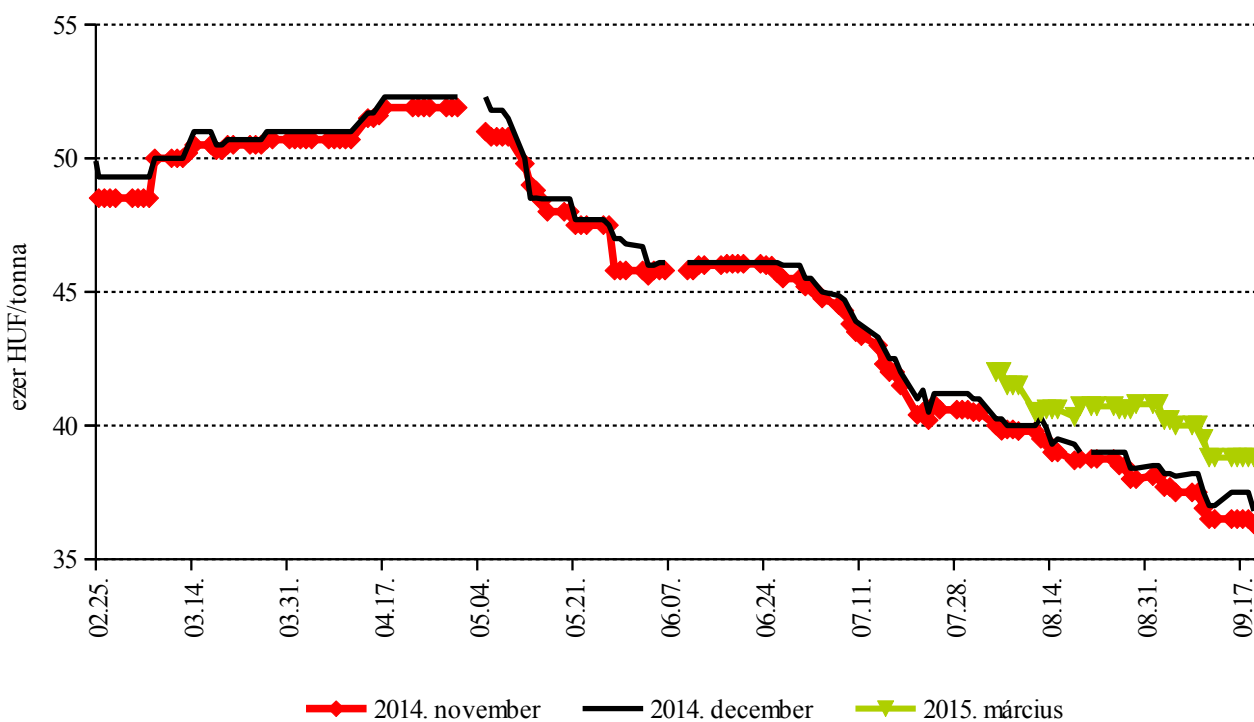
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

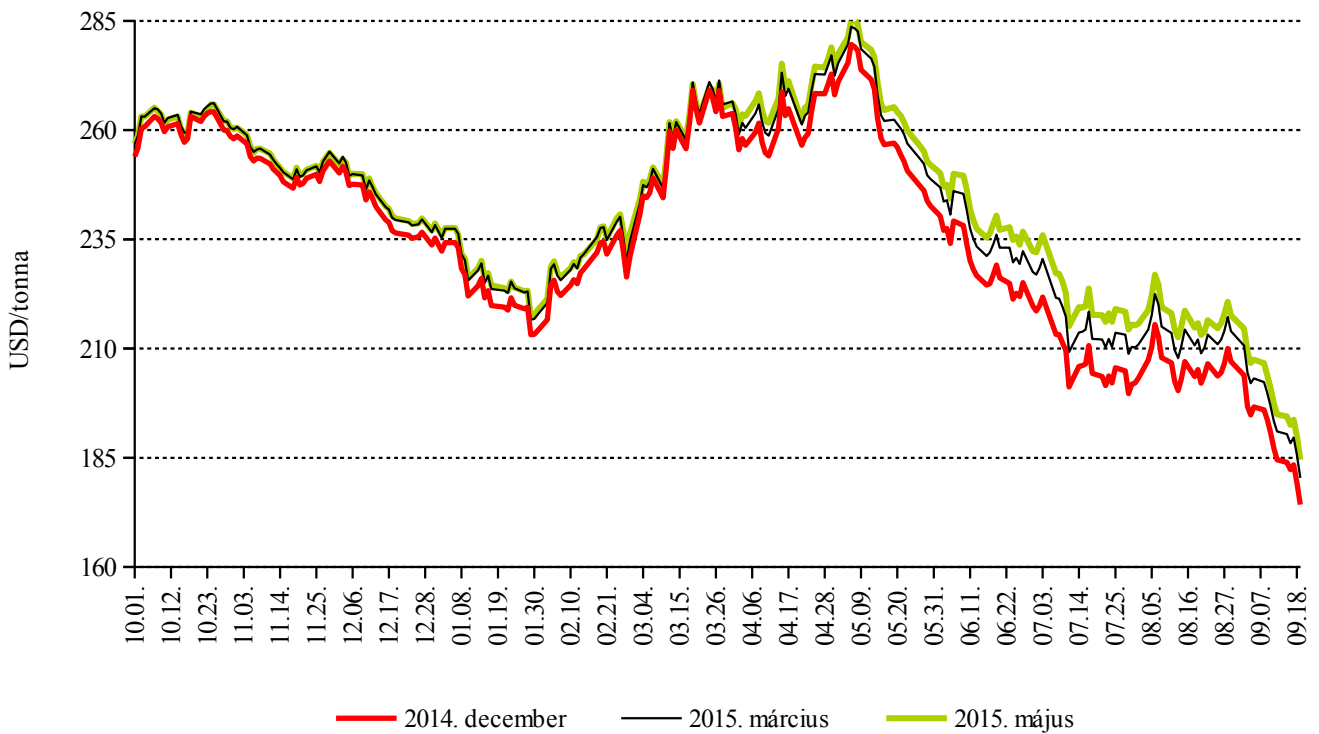
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

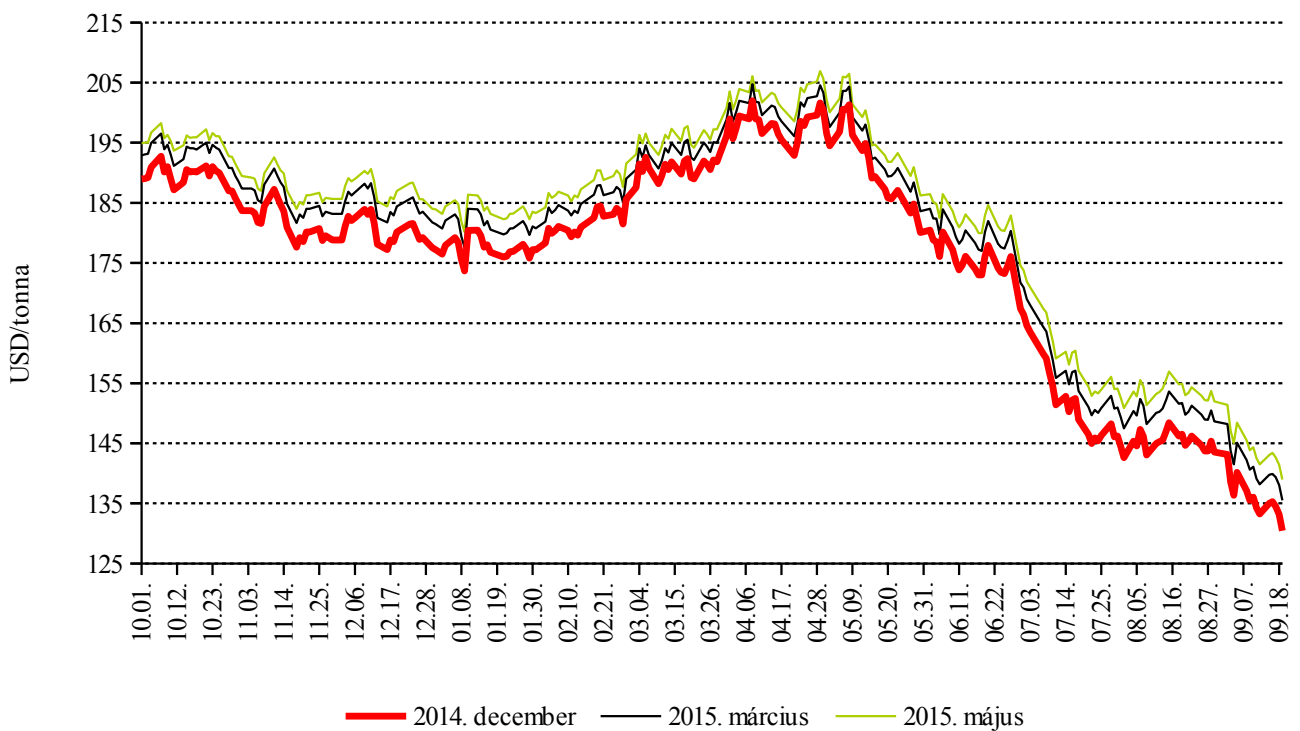
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

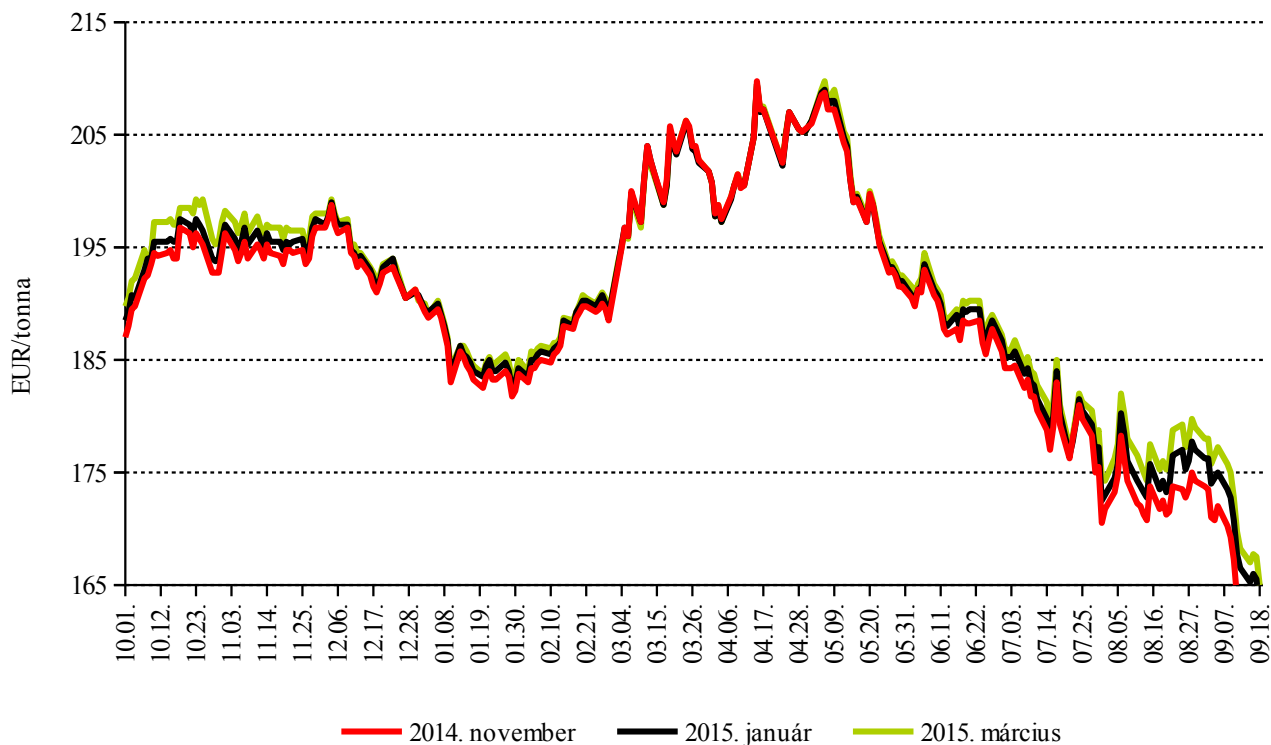
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

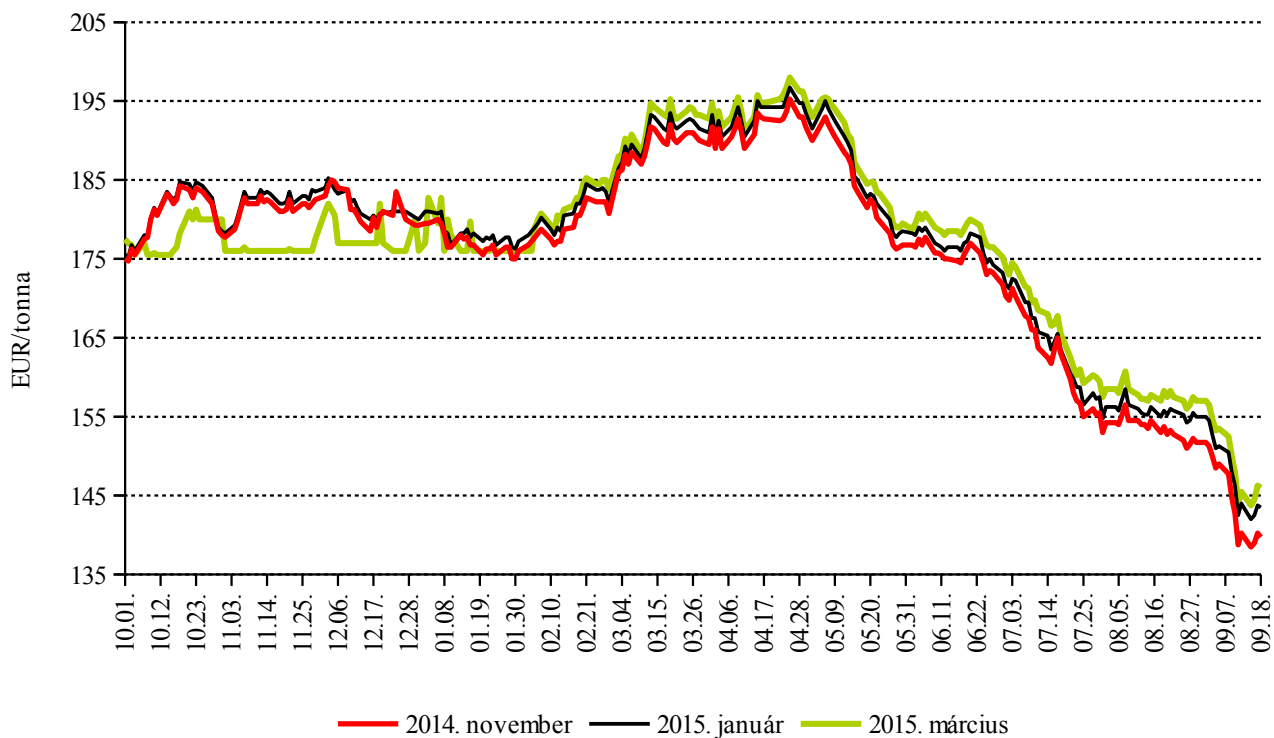
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2013. 37. hét	2014. 36. hét	2014. 37. hét	2014. 37. hét/ 2013. 37. hét (százalék)	2014. 37. hét/ 2014. 36. hét (százalék)
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	477	582	778	163	134
	HUF/kg	72	75	75	104	100
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 270	1 732	1 888	149	109
	HUF/kg	74	77	77	105	100
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	1 524	975	1 130	74	116
	HUF/kg	79	87	86	108	98
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna
	HUF/kg
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	...	40	50	...	126
	HUF/kg	...	86	86	...	100
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	47	46	46	97	100
	HUF/kg	90	90	92	102	102
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	381	426	435	114	102
	HUF/kg	71	72	72	102	100
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	369	560	538	146	96
	HUF/kg	72	74	75	103	102
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	134
	HUF/kg	79
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	...	31	55	...	181
	HUF/kg	...	83	84	...	101
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	64	65	72	112	109
	HUF/kg	89	93	93	105	99

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	HUF/kg		
	2014. június	2014. július	2014. augusztus
Finomliszt BL 55	188	186	188
Fehér kenyér	293	294	281
Félbarna kenyér	248	250	252
Étkezési búzadara AD	239	240	240

Megjegyzés: Az adatgyűjtésbe jelenleg 8 budapesti üzletlánc kiválasztott üzletei tartoznak: Auchan, Reál, Tesco, CBA, CBA Prima, Coop, Interspar, Spar.

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. szeptember 19.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2014. november	154	47 774	2014. december	174	42 124
2015. január	158	49 097	2015. március	180	43 598
2015. március	160	49 641	2015. május	185	44 611
2015. május	162	50 264	2015. július	188	45 464
2015. szeptember	170	52 987	2015. szeptember	193	46 620
2015. december	173	53 687	2015. december	199	48 091

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2014. november	137	42 639	2014. december	130	31 533
2015. január	141	43 883	2015. március	136	32 751
2015. március	143	44 506	2015. május	139	33 590
2015. június	146	45 362	2015. július	142	34 255
2015. augusztus	152	47 229	2015. szeptember	145	34 960
2015. november	156	48 630	2015. december	149	36 007

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. december	303,9	73 450
2015. március	303,9	73 450
2015. május	303,9	73 450

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

8. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2014. 09. 18. (százalék)	2014. 09. 11. (százalék)
Búza	2014. december	179,44	22,0	-
Kukorica	2014. december	133,15	20,2	21,2
Szójabab	2014. november	357,00	18,4	20,4
Szójadara	2014. október	362,34	26,9	28,9

^{a)} Belső volatilitás (*implied volatility*): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalékos eltérés várható.)

Forrás: Barchart

9. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) (2014. szeptember 16.)

Termény	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	47 318	97 254	119 043	3 652	8 457	76 973	138 700	33 507	48 556	34 775	33 241
Kukorica	231 913	458 554	285 382	8 457	17 600	332 415	244 808	79 528	133 262	139 118	61 085
Szójabab	286 054	228 633	81 766	14 721	15 378	117 885	95 232	65 347	78 595	132 890	34 820
Szójadara	78 616	170 376	67 116	750	6 127	67 942	81 759	19 409	56 063	20 248	37 191

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Noha az *Oil World* várakozásai szerint a repcemag és a *canola* együttes, globális kibocsátása kissé elmaradhat a 2014/2015. gazdasági évben az egy évvel korábbtól, a 68,7 millió tonna termés a szokatlanul nagy nyitókészlettel kiegészülve 76,3 millió tonna kínálatot jelent, ami bőven biztosítja az olajütők 66,2 millió tonnára növekvő igényét. A két termény nemzetközi forgalma az előző gazdasági évi rekordhoz képest 1,7 millió tonnával 13,5 millió tonnára csökkenhet, köszönhetően a legnagyobb exportőrök – Kanada, Ausztrália és Ukrajna – kisebb kibocsátásának, és a meghatározó importőrök – köztük az Európai Unió – gyengülő világpiaci keresletének.

A repcemag és a *canola* a szójabab után a legnagyobb volumenben megtermelt olajmag a világon, a 2014/2015. gazdasági évre jelzett 507 millió tonna olajmag-kibocsátás 13 százalékát adják. A világ legnagyobb repcetermelőjének számító Európai Unióban a hozamok jelentős javulása miatt minden idők legnagyobb termését, 23,5 millió tonnát takarítottak be az idén. Jóllehet a kibocsátás felét két tagország, Németország és Franciaország adja, a jelenleg még kisebb termőterülettel rendelkező uniós államokban – közöttük Romániában és Magyarországon – az ágazat dinamikus fejlődése hosszabb távon biztosíthatja az Unió importtól való függőségének csökkenését. Magyarországon az előző évinél 30 százalékkal több, 660 ezer tonna repcemag került a tárolókba 2014 nyarán. A következő évi termést adó vetésterületet 227,7 ezer hektárra irányozták elő, és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara 2014. szeptember 9-i adatai alapján ennek 40 százalékán már elvetették a magot. A munkálatokat nehezítették a szeptemberi heves esőzések, amelyek országszerte áradásokat és belvizeket okoztak. Az idén betakarított uniós termés a közösségi olajmalmok 2014/2015. évi szezonra vonatkozó 24 millió tonna igényét többnyire fedezi, így az import öt éves mélypontra süllyedhet ebben az időszakban. Míg a 2013/2014. gazdasági évben rekordszintű, 3,7 millió tonna repcemag behozatalára került sor az Unióban, addig 2014 júliusa és 2015 júniusa között ez 40 százalékkal 2,3 millió tonnára eshet.

Az *Oil World* szakértői ismét lefelé korrigálták a világ elsőszámú repcemag-exportőreként számon tartott Kanada 2014/2015. évi szezonban betakarítható termését. A 14,4 millió tonnára prognosztizált kibocsátás jócskán elmarad az egy évvel korábbi, kiugróan magas 18 millió tonnától. A tavalyinál nagyobb vetésterület ellenére a júliusi áradások miatt ugyanis 6 százalékkal kisebb területről takarítható be termés. Repceolaj előállít-

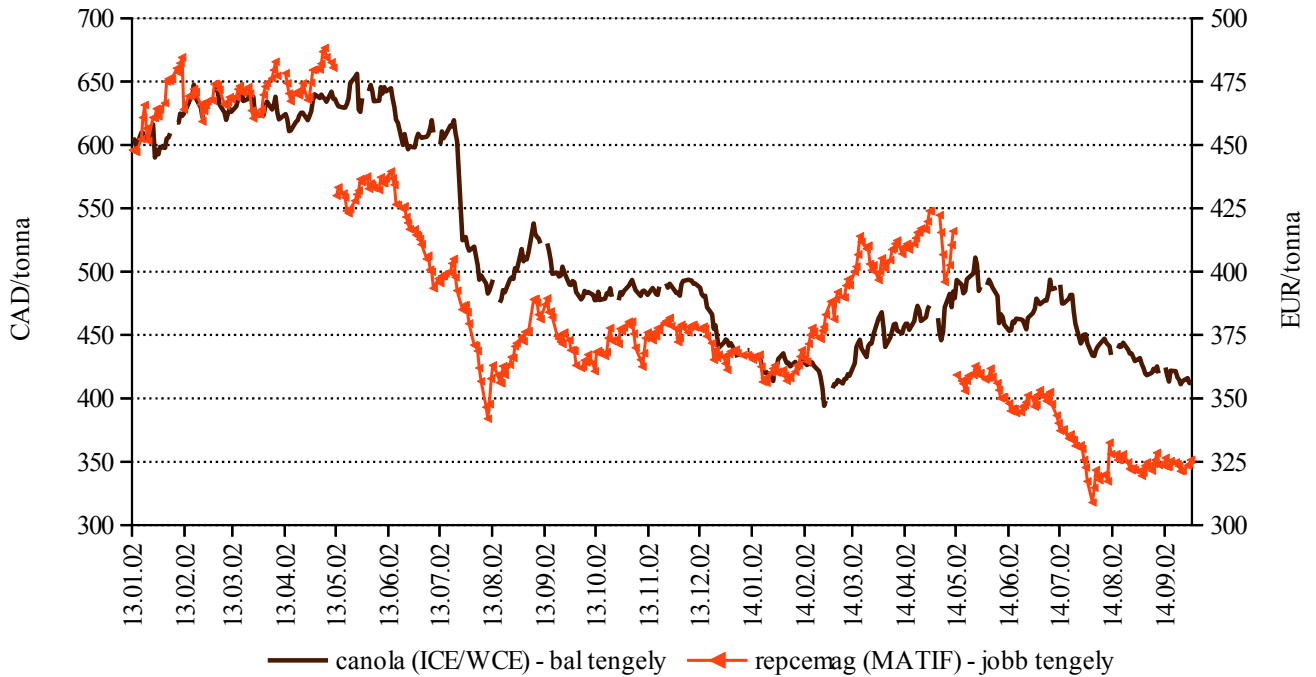
tására 7,2 millió tonna magot fordíthatnak az új gazdasági évben. Noha a csökkenő termelés, a bővülő belső felhasználás és az importőrök – például az USA – gyengébb kereslete miatt az észak-amerikai ország exportja 20 százalékkal 7,6 millió tonnára eshet, a nemzetközi forgalomnak továbbra is közel 60 százalékát bonyolítja. Elsődleges célpiaca Kína, ahova a Nemzetközi Gabonatanács (*IGC*) adatai szerint a kivitelének 40-50 százaléka irányul. A szintén jelentős exportőr Ausztrália és Ukrajna a globális exportból 15 és 18 százalékkal részesedhet a júliusban kezdődött szezonban, repcetermésük 70, illetve 90 százalékát vihetik a nemzetközi piacra, főként az Európai Unióba.

A repceolaj globális előállítását a 2013/2014. gazdasági évi előzetes adatok alapján már meghaladta a 26 millió tonnát, ami a teljes növényolaj-termelés 16 százalékát jelenti. Az optimista várakozások szerint a repceolaj kibocsátása további félmillió tonnával nőhet a 2014/2015. évi szezonban. Az Európai Unió a termelés 40 százalékát biztosítja – a folyó gazdasági évben elérve a 10 millió tonnát –, ami szinte teljes egészében a Közösségen belül kerül felhasználásra. Az EU után Kínában sajtolják a legtöbb repceolajat (szezononként 5,3-5,6 millió tonnát), a belpiaci szükséglet biztosításához azonban az olajkibocsátástól függően, további 1-1,5 millió tonna importra kerül sor. Kanada elsősorban exportra termel, a 2,8-3,1 millió tonna mennyiségben előállított repceolajból minden szezonban 2,4-2,7 millió tonnát szállít a nemzetközi piacra, piaci részesedése a 60 százalékot is eléri az adott szezonban. Az USA repceolaj-felhasználása megközelítette a 2 millió tonnát a 2013/2014. gazdasági évben, amit a saját termelésen túl 1,5 millió tonna importtal volt képes kielégíteni. A 2014/2015. évi szezonban a repcemag-termelés bővülésére számítanak az Egyesült Államokban, ami várhatóan mérsékli az ország mag és olaj iránti külső keresletét.

A *canola* betakarítása már augusztusban kezdetét vette Kanadában, és a 2014. évi termés megjelenése jelentős nyomást gyakorolt a termény fronthavi jegyzésére az Interkontinentális Árutőzsdén (*ICE/WCE*). Hiába a tavalyinál kisebb kibocsátás, a repcemag és a *canola* együttes globális kínálata bőséges marad, ami gátat szab az ár emelkedésének. A szójabab jegyzésének gyengülése szintén az árcsökkenés irányába hatott, a *canola* legközelebbi lejáratra szóló jegyzése így 410 kanadai dollár/tonnára esett szeptember közepéig, ami az egy évvel korábbinál 16 százalékkal alacsonyabb szint.

Forrás: Oil World

7. ábra: A canola és a repcemag fronthavi jegyzése az interkontinentális és a párizsi árutőzsdén

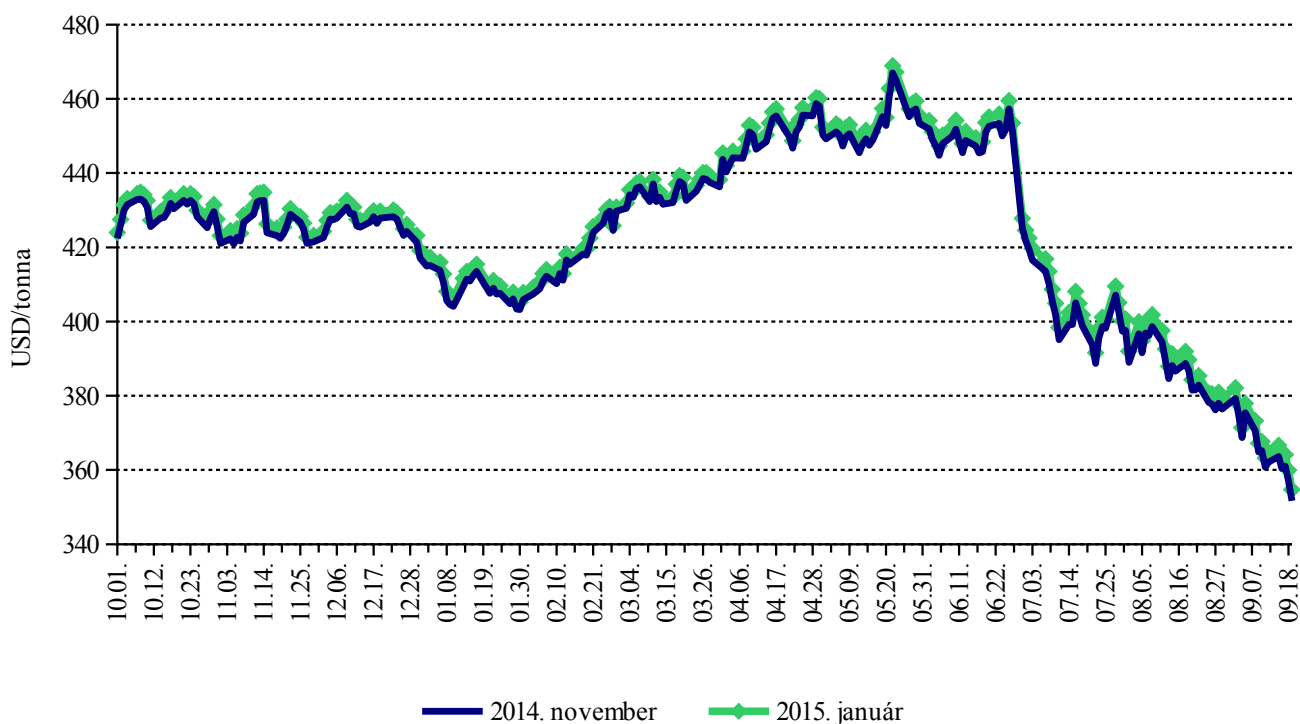

Forrás: ICE/WCE, MATIF

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag fronthavi jegyzése az új termés piacra lépése után 40 euró/tonnával esett június és augusztus között, azóta 320-330 euró/tonna sávban oldalazik. A repcemag különböző határidőkre szóló jegyzése – a párizsi trenddel összhangban – a Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában sem mozgott az utóbbi hetekben, 92 ezer

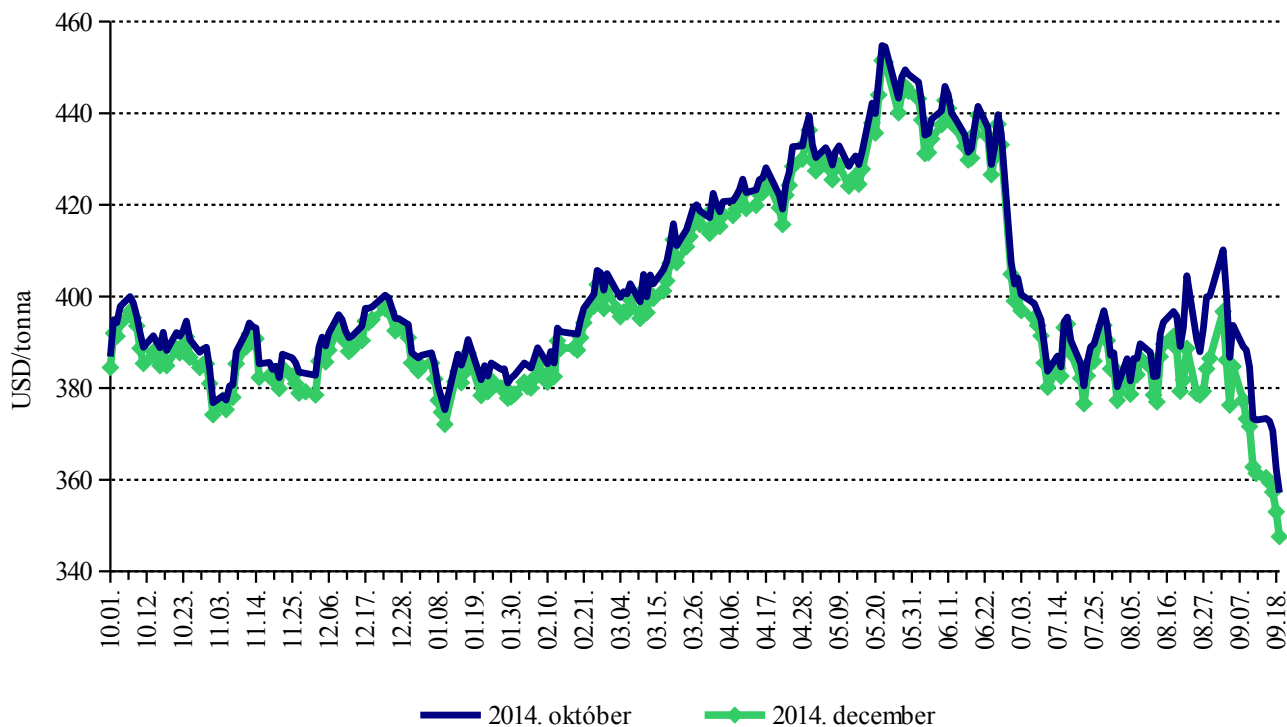
forint/tonna körül volt elérhető szeptember közepén. A magyarországi fizikai piacon augusztus óta a tavalyinál 10 százalékkal olcsóbban vásárolták a terményt, az áfa és szállítási költség nélküli termelői ára 95-98 ezer forint/tonna között stabilizálódott az AKI PÁIR adatai szerint.

8. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

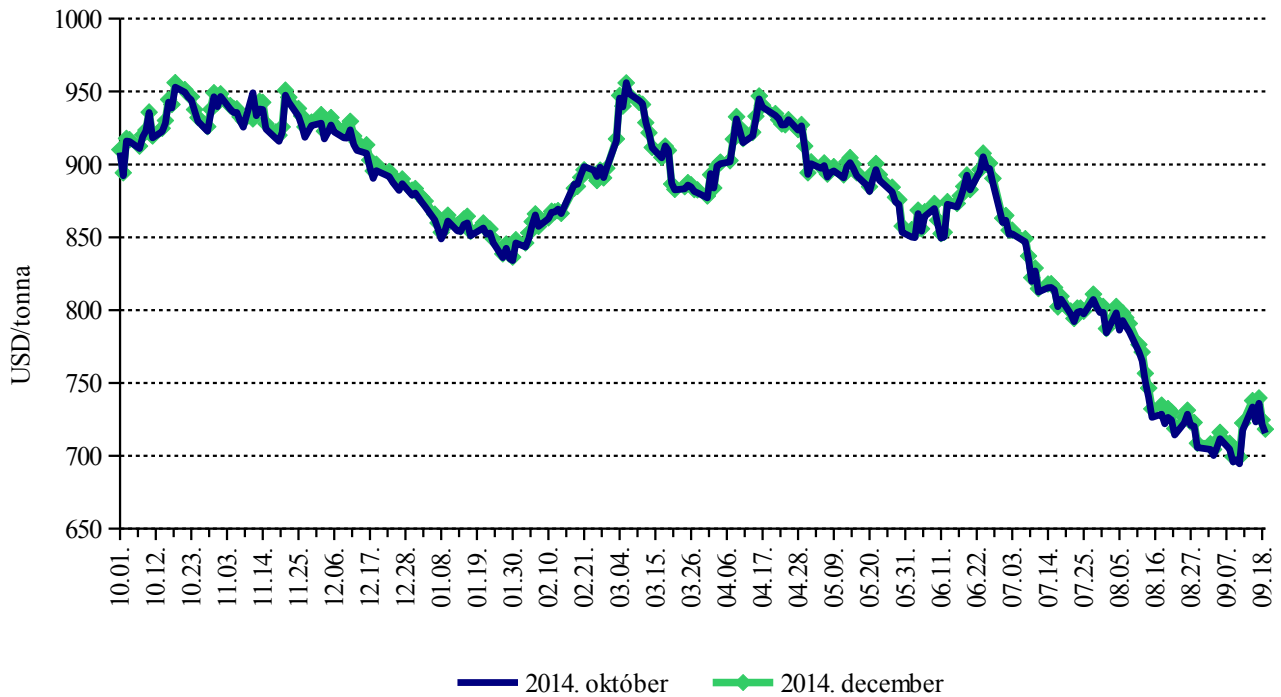
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

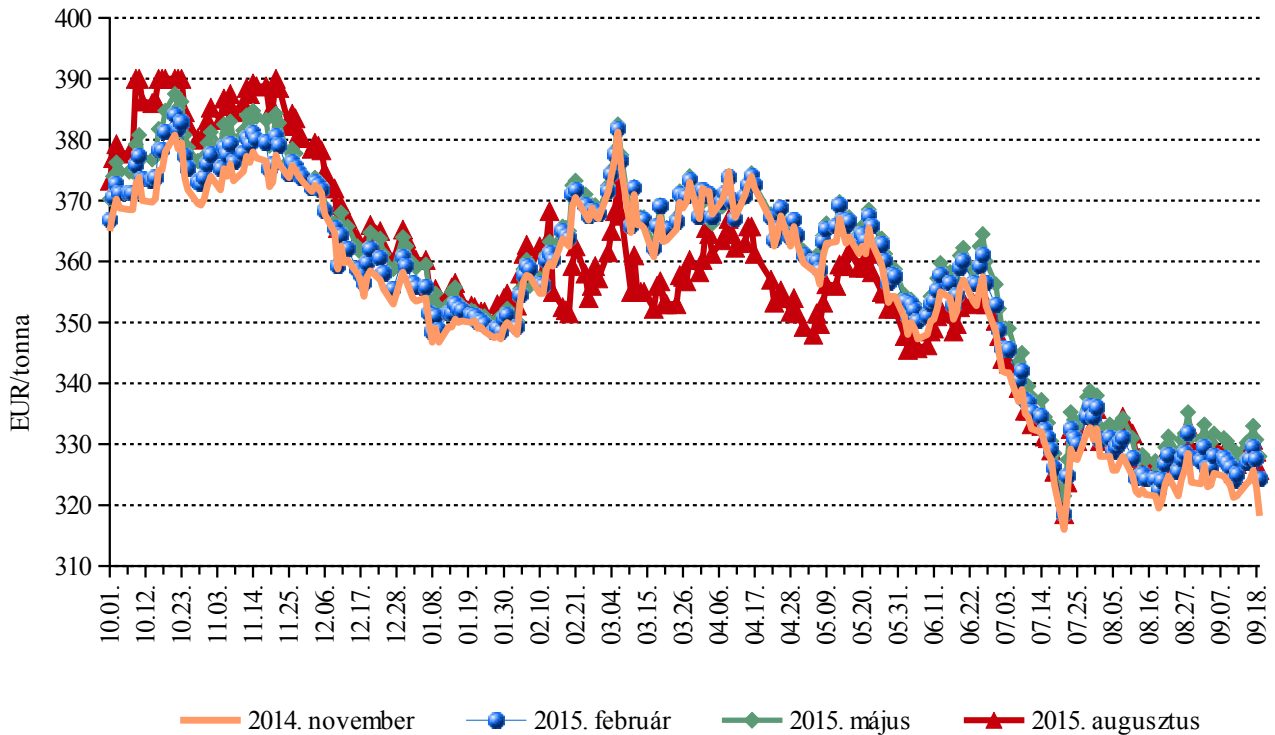
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

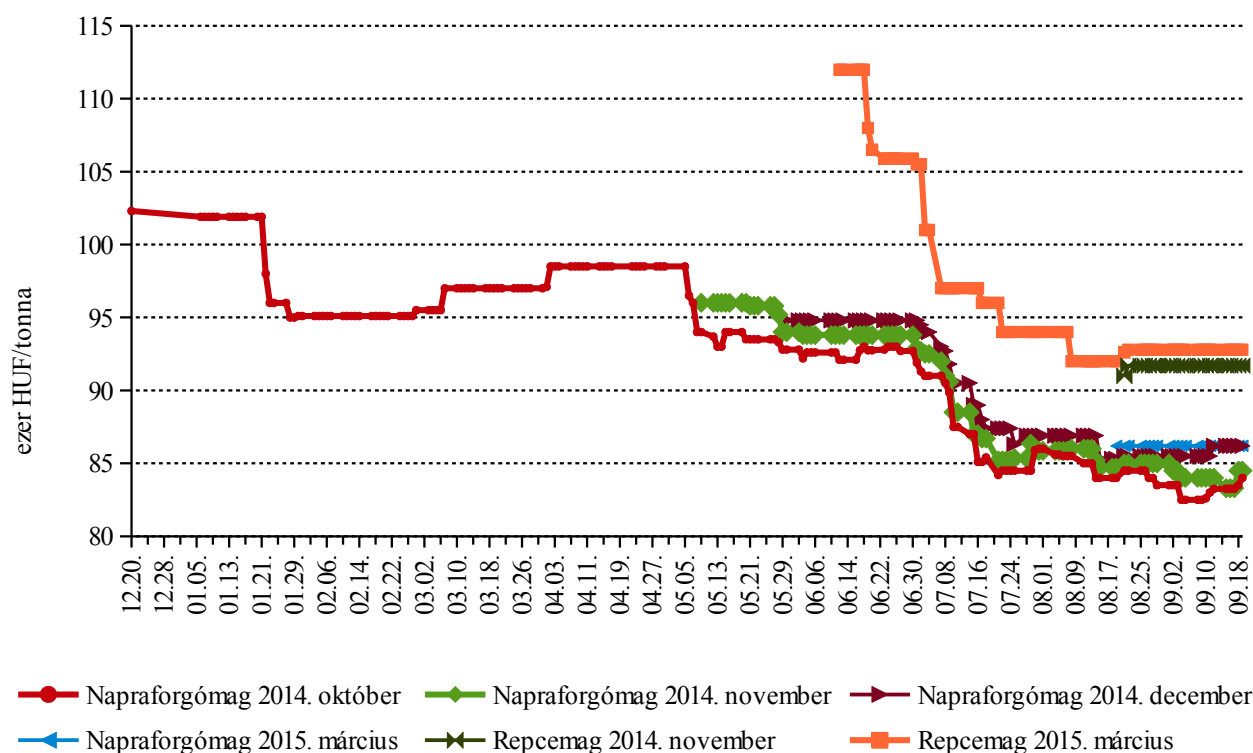
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

11. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: Marché à Terme International de France

12. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

10. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2013. 37. hét	2014. 36. hét	2014. 37. hét	2014. 37. hét/ 2013. 37. hét (százalék)	2014. 37. hét/ 2014. 36. hét (százalék)
Ipari napraforgómag	tonna	14 542	12 367	29 794	205	241
	HUF/tonna	89 153	88 079	87 104	98	99
Repcemag	tonna	10 113	12 439	6 678	66	54
	HUF/tonna	104 249	95 760	95 972	92	100
Nyers napraforgóolaj	tonna	100	4 383	46	46	1
	HUF/tonna	276 767	177 683	192 825	70	109
Napraforgódara	tonna	...	8 930	1 952	...	22
	HUF/tonna	...	52 581	55 287	...	105
Nyers repceolaj	tonna
	HUF/tonna
Repcedara	tonna	...	944	1 192	...	126
	HUF/tonna	...	67 413	61 995	...	92

...= Adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adat.

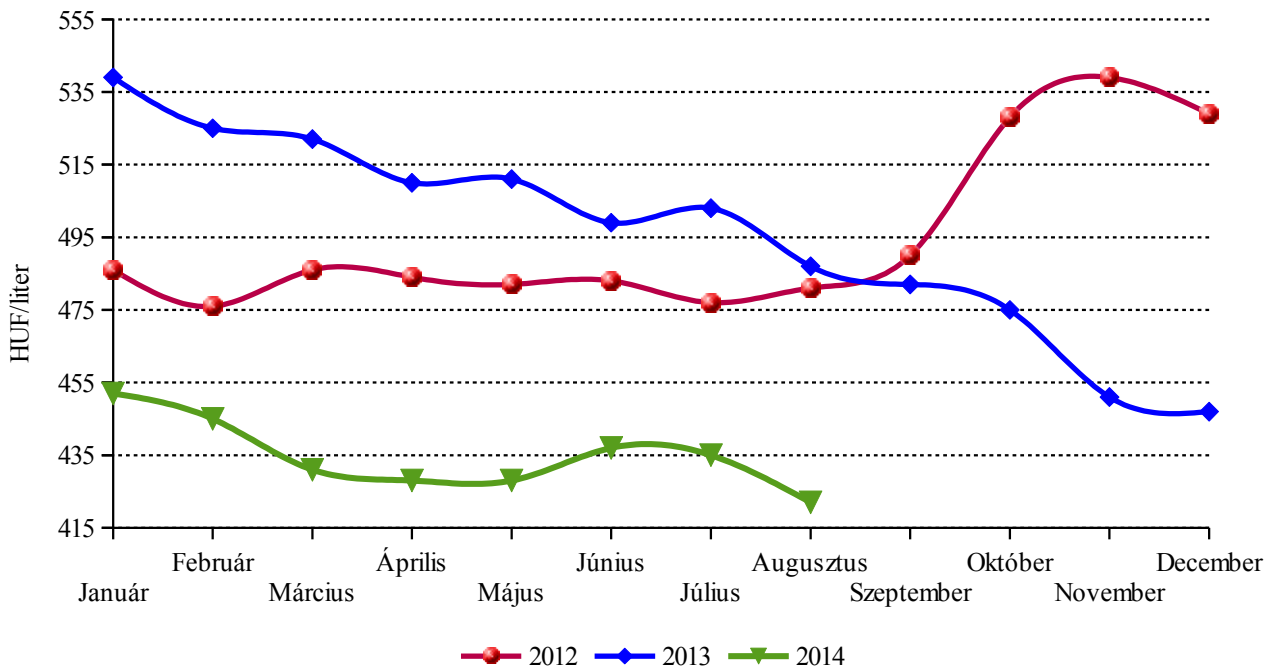
Forrás: AKI PÁIR

11. táblázat: A növényolajok és származékainak jegyzése Európában

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)		2014-09-02	608	191 150
		2014-09-09	608	192 237
		2014-09-16	618	194 161
Napraforgóolaj (finomított)	Olaszország	2014-09-02	773	243 067
		2014-09-09	773	244 450
		2014-09-16	753	236 609
Szójaolaj (nyers)		2014-09-02	653	205 309
		2014-09-09	658	208 059
		2014-09-16	673	211 454
Szójaolaj (finomított)		2014-09-02	718	225 761
		2014-09-09	728	230 210
		2014-09-16	743	233 464
Napraforgódara	Ausztria	2014-09-02	-	-
		2014-09-09	-	-
		2014-09-16	-	-
Repcedara		2014-09-02	208	65 051
		2014-09-09	213	67 244
		2014-09-16	208	65 244

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

13. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2014. szeptember 19.)

12. táblázat: Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2014. november	318	99 049
2015. február	324	100 916
2015. május	328	102 083
2015. augusztus	326	101 383
2015. november	326	101 305
2016. február	326	101 383

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

13. táblázat: Szójabab

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. november	352	85 005
2015. január	355	85 733
2015. március	357	86 390
2015. május	360	86 994
2015. július	362	87 527
2015. augusztus	363	87 776

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

14. táblázat: Szójadara

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2014. október	357	86 323
2014. december	348	84 005
2015. január	345	83 340
2015. március	344	83 047
2015. május	345	83 393
2015. július	347	83 926

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

CUKORPIACI JELENTÉS

A cukor világpiacon a szezonálisnak megfelelő mértékben fokozatosan esett a 2014/2015. gazdasági évben. A cukorpiacon a magas készlet szint a rosszabb dél-amerikai és kínai terméskilátások ellenére nyomás alatt tartja az árakat. A raktározott termésmennyiség a következő években az emelkedő fogyasztás miatt várhatóan apadni fog, ami elmozdíthatja a cukorárakat jelenlegi mélypontjukról.

A londoni árutőzsdén (*LIFFE*) a fehércukor fronthavi jegyzése az augusztusi 430 dollár/tonna értékről 415 dollárra csökkent 2014. szeptember közepére. Ezzel egy időben a New Yorki árutőzsdén (*ICE*) a nyerscukor legközelebbi határidőre szóló jegyzése 298 USD/tonna volt, ami az elmúlt évek legalacsonyabb árszintjét jelenti.

15. táblázat: **A cukor 2014/2015. gazdasági évi termelésére és fogyasztására vonatkozó előrejelzések**

Szervezetek	Termelés (millió tonna)	Fogyasztás (millió tonna)	Felesleg/Hiány (millió tonna)
KINGSMAN	178,1	180,2	-2,1
Czarnikow	184,3	184,8	-0,5
USDA	175,6	171,5	-1,1
ISO	183,8	182,4	+1,3
ABARES	183,7	183,0	-1,0

Forrás: Európai Bizottság, ABARES

Az ausztrál Agrárgazdasági és Erőforrás-gazdálkodási Tudományok Hivatala (*ABARES*) adatai szerint 183,7 millió tonna körül várható a cukor globális termelése a 2014/2015. gazdasági évben, ami 1 millió tonna növekedést jelent az előző évihez képest.

Nagyobb kibocsátásra számítanak Indiában, Thaiföldön, Európában és Ausztráliában, Braziliában és Kínában azonban a termelés csökkenését prognosztizálják a kedvezőtlen időjárás (aszály) miatt.

Indiában a cukortermelés elérheti a 27,3 millió tonnát, 5 százalékkal emelkedhet 2014/2015-ben az előző gazdasági évihez képest.

Thaiföldön a termelés 3 százalékkal bővülhet, elérve a 12,2 millió tonna értéket a folyó gazdasági évben.

A kelet-európai régióban a nagyobb répatérség és a magasabb hozamok hatására a cukortermelés 15 százalékkal 8,4 millió tonnára emelkedhet. Oroszországban 10 százalékos, Ukrajnában 41 százalékos bővülést prognosztizálnak a 2013/2014. évi szezonhoz viszonyítva.

Braziliában a száraz időjárás jelentősen csökkentheti a cukornád termését, mintegy 620 millió tonnát takaríthatnak be, ebből 39 millió tonna cukor előállítását várják, ez 5, illetve 2 százalékkal lenne alacsonyabb, mint az előző évi eredmények.

Kínában és az USA-ban 3-5 százalékkal eshet vissza a termelés az előző gazdasági évihez képest, amit a területek és a hozamok csökkenése okoz.

Mexikó cukortermelése az előző évvel megegyező szinten, 6,5 millió tonna körül alakulhat az idén.

Ausztrália cukortermelése 5 százalékkal emelkedhet a 2014/2015. gazdasági évben, elérve a 4,6 millió tonnát, ami a fajlagos cukorhozam javulásával és a cukornáddal beültetett területek bővülésével magyarázható.

Az EU cukortermelése 6 százalékkal csaknem 18 millió tonnára nőhet, ami a franciaországi és a németországi cukorrépa-területek növekedésének, illetve a jobb hektárhozamoknak köszönhető. Az uniós cukorkvóta 2017. évi megszűnése után a cukorrépa területének további bővülése várható a Közösség egyes országaiban.

Az *ABARES* adatai szerint a globális cukorfogyasztás 183 millió tonna lehet a folyó gazdasági évben, 2 százalékkal több, mint az előző évi. Az *ABARES* becslése alapján a világ cukorfogyasztása az alacsony cukorárak következtében bővülhet, amit a növekvő népességszám és az emelkedő jövedelmek indokolnak (Brazília, Kína, India). Az alacsony cukorárak a globális cukorfogyasztást bővíthetik, háttérbe szorítva az alternatív édesítőszer használatát.

Össességében a világkereskedelemben a folyó szezonban 59,2 millió tonna cukor forgalmát várják az elemzők, ez 600 ezer tonnával lenne több a 2013/2014. gazdasági évi mennyiségnél. A cukortermelés bővülése miatt egyes országokban erősödhet a kivitel (India), ugyanakkor a legnagyobb exportőr (Brazília) szállításai visszaeshetnek a gyengébb termés miatt. India exportját

nemcsak a nagyobb termés és magas nyitókészlet erősíti, hanem az exporttámogatások is segítik.

Az EU cukorexportja elérheti a 2,6 millió tonnát, ami az előző évben kivitt mennyiség és a WTO által engedélyezett támogatással exportálható 1,3 millió tonna mennyiségnek egyaránt a kétszerese. Emellett a Közösség cukorimportja a korábbi 5 millió tonnáról 4,8 millió tonnára eshet a 2014/2015. gazdasági évben.

A cukor globális zárókészlete 81 millió tonna lehet a folyó gazdasági évben, ami 1 millió tonna növekedést jelent a 2013/2014. gazdasági évihez képest. A cukorfeldolgozás emelkedése miatt a cukor globális készlet/felhasználás aránya 44 százalékra eshet a 2014/2015. gazdasági évben, 5 év után először csökkenhet a mutató.

Elkezdődött a 121. cukorkampány a Magyar Cukor Zrt. kaposvári gyárában. Összesen 10 830 hektár cukorrépa vetésterületre kötöttek szerződést, amely a tervezettnél és a korábbi években megszokott területnél is ke-

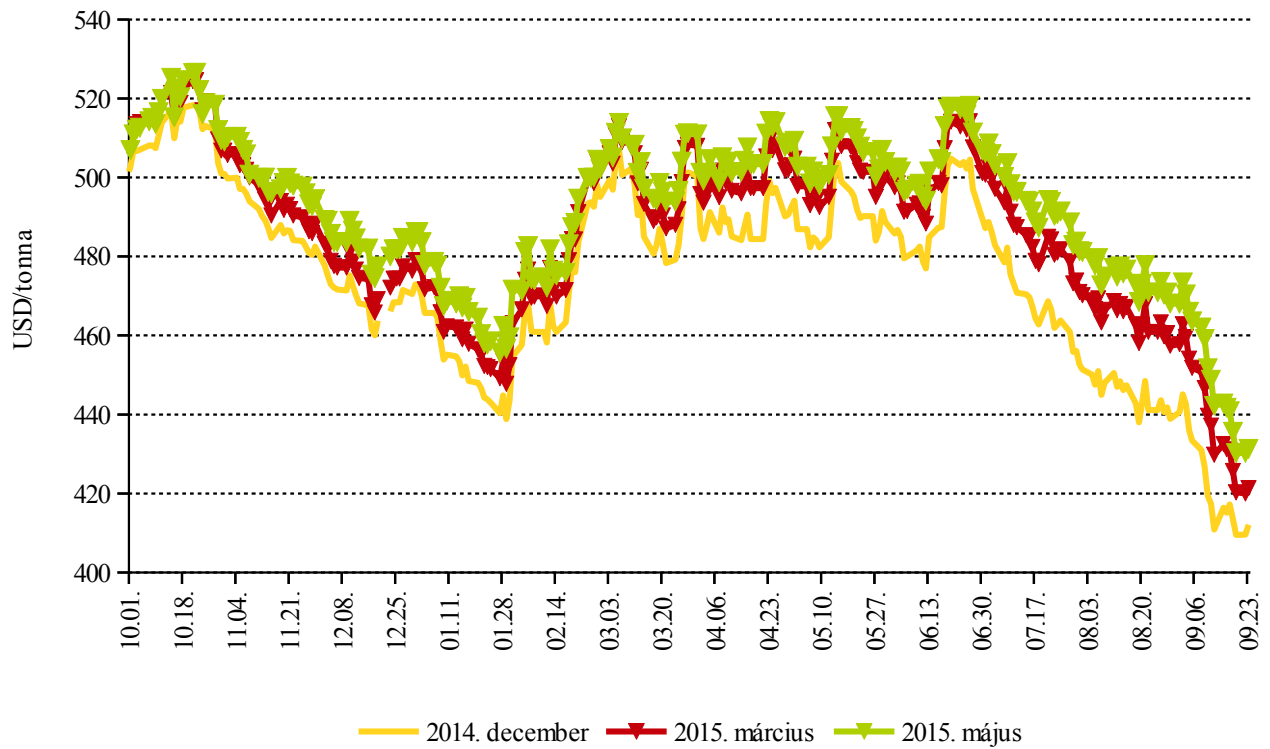
vesebb. A kisebb szerződött terület háttérében az áll, hogy a magyar termelők egy része horvátországi cukorgyárakkal kötött megállapodást erre az időre. A várakozások szerint hektáronként átlagosan 65 tonna cukorrépa teremhet idén, a cukortartalom 15,5 százalék lehet. A gyárvezetés 100 napos kampányidővel 100 ezer tonna cukor előállítását tervezi a 2014/2015. gazdasági évben. A magyar kormány stratégiai megállapodást kötött a Magyar Cukoripari Zrt.-vel. A cukorgyár beruházásai között szerepel egy csomagolóüzem építése, ezen felül szita- és osztályozóállomást, valamint raktárakat is terveznek létesíteni. A fejlesztések lehetőséget adnak arra, hogy a magyar cukoripari cég az ország határain túlnyúló regionális ellátó lehessen. Az elmúlt 6 év fejlesztései és a jövőbeni beruházások révén a Magyar Cukoripari Zrt. várhatóan versenyképes maradhat a cukorkvóta 2017. évi eltörlése után is.

Agrárpolitikai Hírek

- A kormány a Közös Agrárpolitika (KAP) reformjának keretében termeléshez kötött támogatásokat kíván bevezetni. Támogatásban elsősorban a munkaintenzív ágazatok részesülhetnek 2015 és 2020 között összesen 1,2 milliárd euró értékben. Az új KAP rendszerében, a jelenleginél nagyobb mértékben kaphatnak termeléshez kötött támogatásokat a gazdák. Az uniós jogszabály alapján egyes ágazatok a korábbi termeléshez kötött vagy attól elválasztott támogatásaik szerint, és az eddigi források által kifejtett ágazati hatások megőrzése és továbbfejlesztése, valamint a Kormány és a Földművelésügyi Minisztérium társadalom- és szakpolitikai, illetve gazdasági célkitűzéseire tekintettel támogathatóak 2015-től termeléshez kötött támogatással. Ezek Magyarország esetében a következők: húshasznú

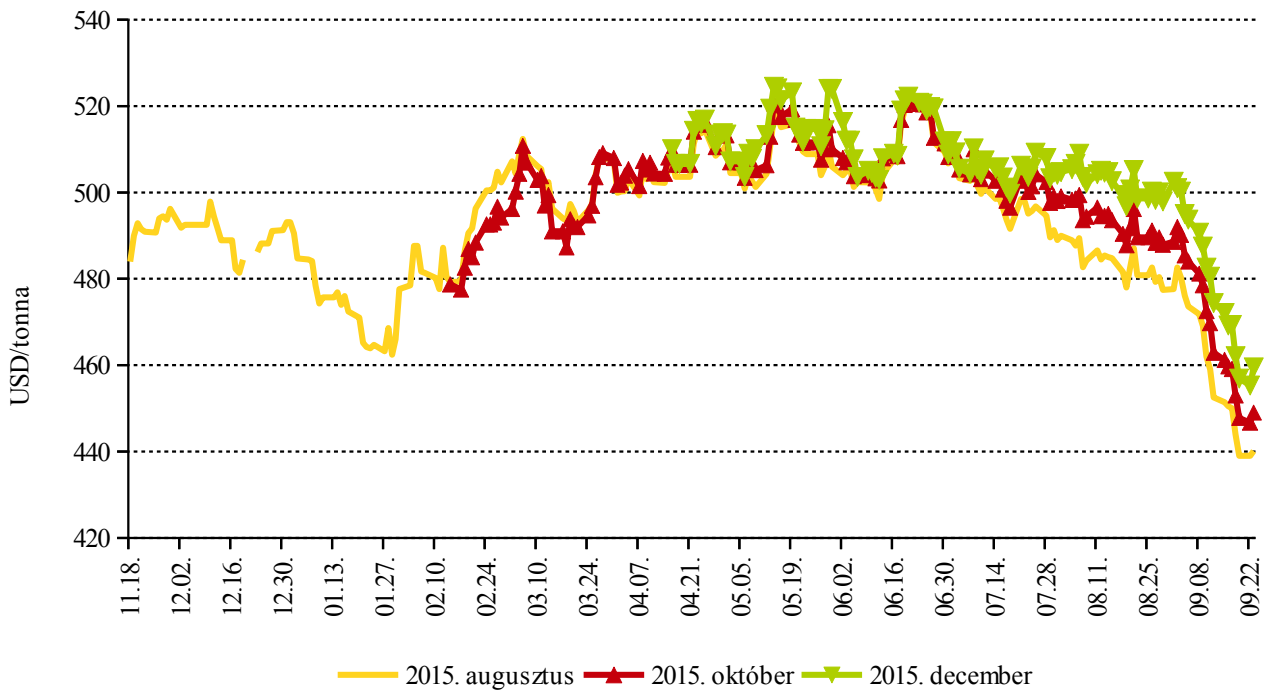
anyatehén, hízott bika, tejhasznú tehén, és juh tartása, rizs, cukorrépa, zöldségnövények, ipari zöldségek, gyümölcsök és ezen belül boglyós gyümölcsök ültetésyszerű termesztése, valamint fehérjenövények, szemes növények, szálás növények. A támogatási jogcímekkel kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy az elérhető támogatási összegek az aktuális forint/euró árfolyam és az igénylések bejelentett összes területe vagy állatlétszám függvényében fognak alakulni. A jelenlegi gyakorlatban ismert referencia időszak, egyéni történelmi bázis nem lesz alkalmazásban. Így minden évben a ténylegesen művelt jogosult területek és a tartásban lévő jogosult állatlétszám alapján alakul ki a fajlagos összeg. Nemcsak a támogatandó ágazatok körét, hanem a támogatások egyéb feltételeit is be kellett jelenteni 2014. augusztus 1-ig az Európai Bizottsághoz (Forrás: FM).

14. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

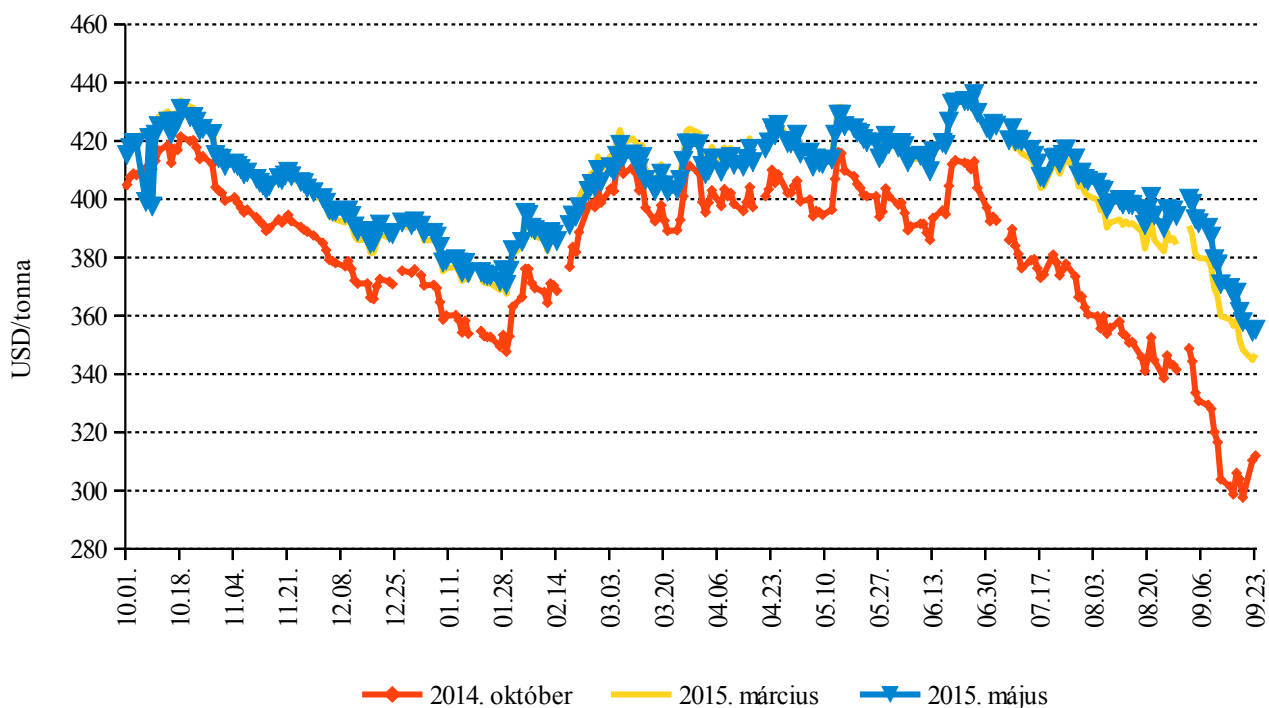
Forrás: Londoni International Financial Futures and Options Exchange

15. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

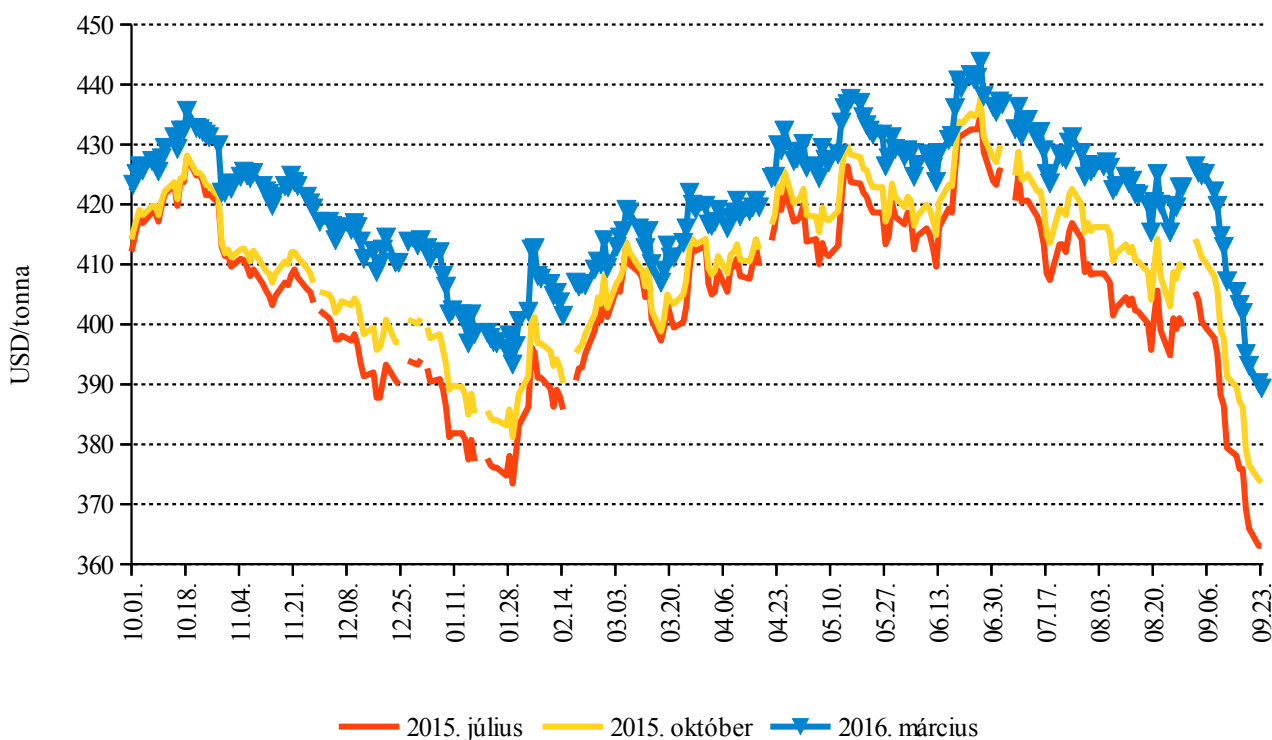
Forrás: Londoni International Financial Futures and Options Exchange

16. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: Intercontinental Exchange

17. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: Intercontinental Exchange

